

ДОВІДКА
про результати публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту «Каністерапевт»

м. Умань

«03» серпня 2026 р.

Суб'єкт перевірки: Національне агентство кваліфікацій

Розробником Уманським національним університетом відповідно до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 373 (далі – Порядок), завершено процес публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту «Каністерапевт».

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиція		Враховано/ не враховано / знято в процесі обговорення	Обґрунтування причини неврахування
	Текст з поясненнями	Назва суб'єкта подання		
Титульна сторінка	Відсутня. Необхідно додати. Рекомендуємо користуватись Методичними рекомендаціями щодо розроблення професійних стандартів	Одинець Олександра Олександрівна Відділ супроводження рамоч кваліфікацій	Враховано	
По тексті документа	Необхідно привести нумерацію пунктів/підпунктів у відповідність до додатку 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів		Враховано	

	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text	проектного управління секретаріату Національного агентства кваліфікацій,		
<i>Підпункт 6 пункту 2 Каністерапевт, 6 рівень або 7 рівень НРК</i>	Професійна кваліфікація не може бути віднесена до декількох рівнів НРК. Необхідно визначити рівень НРК. Рекомендуємо користуватись додатком 5 до Методичних рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів		Враховано	
<i>Підпункт 7 пункту 2 - диплом бакалавра або диплом магістра (спеціаліста) за спеціальностями I 10 «Соціальна робота та консультування», С4 «Психологія», А6 «Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)», І7 «Терапія та реабілітація (за спеціалізаціями)» або/та прирівняної до них спеціальності відповідно до наказів МОН України (в тому числі випускники міждисциплінарних</i>	Відсутній запис щодо отриманої професійної кваліфікації. Внести зміни. Див. додаток 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text		Враховано	

міжгалузевих освітніх програм);				
Підпункт 7 пункту 2 - сертифікат про навчання з кінології та каністерапії в державному закладі або громадській організації кінологічного напрямку.	Чи підтверджує цей документ професійну кваліфікацію?		Залишили без змін	
Підпункт 1 пункту 3 Суб'єкти освітньої діяльності	суб'єкти освітньої діяльності/інші уповноважені законодавством суб'єкти Див. додаток 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text		Враховано	
Підпункт 2 пункту 3	Відсутній підпункт «Професійний розвиток» пункту «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток» Внести зміни. Див. додаток 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text		Враховано	

Пункт «Абревіатури, скорочення»	З огляду на те, що у проєкті професійного стандарту присутні абревіатури, то необхідно додати відповідний пункт. Див. додаток 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text		Враховано	
Пункт 5 «Опис трудових функцій» Компетентності: А1. Знання вимог охорони праці, гігієни та біобезпеки під час взаємодії людини з терапевтичним собакою. А4. Володіння основами планування професійної діяльності, враховуючи індивідуальні особливості клієнтів (вік, діагноз, психоемоційний стан тощо). А5. Дотримання етичних норм і вимог конфіденційності під час фіксації персональних даних клієнтів.	Звертаємо вашу увагу на те, що назва компетентності має починатися зі слова «здатність» і стверджувальних дієслів (розробляти, готувати, захищати, знімати, проводити тощо).		Враховано	

<i>Ж1. Розуміння індивідуального підходу до клієнта з урахуванням діагнозу, віку, когнітивного, емоційного й фізичного стану.</i> <i>31. Вміння організувати простір для проведення каністерапевтичного заняття (із врахуванням безпеки, зручності, специфіки терапевтичного завдання).</i> <i>33. Здатність до індивідуального та групового планування занять із визначенням цілей, завдань, етапів і очікуваних результатів.</i> <i>К1. Володіння цифровими інструментами для планування занять, ведення облікової документації та аналізу результатів терапії.</i>				
---	--	--	--	--

<i>ЛЗ. Здатність до рефлексії, усвідомлення меж професійної компетентності та вчасне звернення по супервізію чи консультацію.</i>				
<i>Пункт 5 «Опис трудових функцій»</i> <i>A1.B1. Самостійна відповідальність за дотриманням правил охорони праці, гігієни та біобезпеки під час організації й проведення занять.</i> <i>A1.B2. Усвідомлення особистої відповідальності за безпеку клієнтів, терапевтичної собаки. та себе.</i> <i>A1.K3. Підтримання конструктивного діалогу з ветеринарами, хендлерами, персоналом закладу щодо безпеки проведення занять.</i>	Рекомендуємо результати навчання за категоріями «уміння/ навички», «комунікація», «відповідальність і автономія» прописувати через неозначені форми дієслів.		Враховано	

<i>і т.д.</i>				
<i>Пункт 6 «Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту»</i>	Відсутні підпункти: 1. повне найменування розробника професійного стандарту 2) назва та реквізити документа, яким затверджено професійний стандарт 3) реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проекту професійного стандарту 4) реквізити висновку репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні або Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні про погодження проекту професійного стандарту Див. додаток 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text		Враховано	
	Відсутній пункт 8 «Рекомендована дата перегляду професійного стандарту» Див. додаток 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів		Враховано	

	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text			
<i>Мета діяльності за професією</i> <i>Забезпечення соціально-психологічної реабілітації людини та функціонування її організму задля полегшення негараздів, спричинених хворобами та розладами здоров'я, за участі собаки (собак), спеціально навченої(их) для такої діяльності.</i>	Забезпечення психосоціальної, освітньої та реабілітаційної підтримки дітям і дорослим, спрямованої на покращення психоемоційного, когнітивного, фізичного та соціального функціонування людини за участі спеціально підібраної(их) та навченої(их) собаки (собак) із забезпеченням безпеки, етичних принципів і добробуту собаки (собак). Під час розроблення професійного стандарту необхідно враховувати, що каністерапевтом можуть бути фахівці різних професій, які працюють як з дітьми, так і з дорослими. Залежно від сфери діяльності та цільової групи до цієї професії можуть належати психологи, практичні психологи, соціальні працівники, соціальні педагоги, логопеди, вчителі-логопеди, дефектологи, спеціальні педагоги, фізичні терапевти, ерготерапевти, реабілітологи, педагоги та інші фахівці, які пройшли відповідну підготовку з каністерапії. Тому професійний стандарт має бути міждисциплінарним і враховувати специфіку діяльності різних професій, а не обмежуватися окремими спеціальностями	<i>Ковальчук Тетяна, Бондарчук Олена</i> Центру каністерапії «Docadog»	Враховано частково	

<i>Назва документа що підтверджує професійну кваліфікацію</i> <i>диплом бакалавра або диплом магістра (спеціаліста) за спеціальностями I 10 «Соціальна робота та консультування», С4 «Психологія», А6 «Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)», І7 «Терапія та реабілітація (за спеціалізаціями)» або/та прирівняної до них спеціальності відповідно до наказів МОН України (в тому числі випускники міждисциплінарних міжгалузевих освітніх програм); - сертифікат про присвоєння/підтвердження та визнання професійної кваліфікації</i>	Всі перелічені документи повинні бути обов'язковими Усі документи, зазначені в цьому розділі, є обов'язковими. Для підтвердження відповідності встановленим вимогам необхідно надати повний пакет документів, а не один із перелічених на вибір. Відсутність будь-якого з обов'язкових документів не дає можливості підтвердити виконання відповідних вимог професійного стандарту.		Не враховано	Наявність професійного стандарту дозволить запроваджувати міждисциплінарні освітні програми

«Каністерапевт» Кваліфікаційним центром, акредитованим Національним агентством кваліфікацій відповідно до професійного стандарту «Каністерапевт»; - сертифікат про навчання з кінології та каністерапії в державному закладі або громадській організації кінологічного напрямку.				
А. Організація робочого місця А1.У5. Реагувати на надзвичайні ситуації (алергія, укуси, втеча собаки, напад паніки клієнта тощо).	А1.У5. Реагувати на надзвичайні ситуації зокрема у випадках алергічної реакції, нападу чи паніки у клієнта, раптового крику чи інших непередбачуваних реакцій дитини, виникнення страху або фобії клієнта на собаку, а також інших ситуацій, що можуть становити загрозу безпеці людини чи тварини. Ситуації, пов'язані з укусом людини або втечею собаки під час проведення каністерапевтичного заняття, НЕДОПУСТИМІ для професійної діяльності каністерапевта та не повинні виникати за умови дотримання вимог цього професійного стандарту. До роботи допускаються лише спеціально підготовлені, оцінені та керовані		Враховано	

	собаки, які пройшли відповідну сертифікацію і відповідають вимогам безпеки.			
<i>A2. Здатність забезпечити безпечні, комфортні та етичні умови для проведення сеансів каністерапії для клієнтів і собак</i>	A2.31. Етичні принципи професійної діяльності каністерапевта Термін « анімал-асистована терапія » охоплює терапевтичні втручання за участю різних видів тварин і не є тотожним каністерапії. Оскільки професійний стандарт розробляється для каністерапевта, доцільно використовувати термін « каністерапія »		Враховано	
<i>A2.31. Основи етики професійної діяльності у сфері терапії за участі собак (анімал-асистована терапія).</i>				
<i>A2.32. Нормативно правові акти, що регламентують використання собак у реабілітаційних, освітніх</i>	A2.32. Нормативно правові акти, що регламентують ЗАЛУЧАННЯ собак у реабілітаційних, освітніх Зробити заміну у всьому стандарту Замінити словосполучення « використання собак у терапії » на « залучення собак » Термін « використання » не відповідає сучасним етичним принципам роботи з тваринами, оскільки розглядає собаку як засіб. Натомість поняття « залучення » або « участь » підкреслюють повагу до добробуту собаки, її потреб та ролі як партнера у каністерапевтичному процесі.		Враховано	

<i>А3. Здатність розуміти правових та етичних норм, що регламентують діяльність у сфері зоотерапії.</i>	А3. Дотримання правових та етичних норм, що регламентують діяльність у сфері каністерапії Просимо уніфікувати термінологію в усьому тексті професійного стандарту. Наразі використовуються різні поняття, зокрема «каністерапія» та «зоотерапія», що може призводити до неоднозначного трактування. Якщо стандарт розробляється для професії «каністерапевт», потрібно в усьому тексті застосовувати термін «каністерапія».		Враховано	
<i>А4.32. Характеристика поширених діагнозів і станів, з якими працює каністерапевт (наприклад, розлади спектра аутизму, ПТСР, ДЦП, травми, депресія тощо).</i>	А4.32. Характеристика поширених діагнозів і станів, з якими працює каністерапевт (когнітивних, сенсорних, психологічних, фізичних тощо). Під час розроблення професійного стандарту діагнози та категорії отримувачів послуг слід зазначати в узагальненому вигляді, без деталізації або переліку окремих нозологій. Це забезпечує універсальність професійного стандарту та можливість його застосування у роботі з різними категоріями дітей і дорослих незалежно від конкретного медичного діагнозу.		Враховано	
<i>Б.1. Здатність формувати та коригувати поведінку собаки відповідно до вимог</i>	Б.1.3.1. Принципи та засоби комунікації із собакою.		Враховано	

каністерапевтичної діяльності. <i>Б.1.3.1. Способи та форми спілкування з собакою.</i>	Формулювання « способи та форми спілкування з собакою » є неконкретним і не відповідає професійній термінології. Потрібно замінити « принципи та засоби комунікації із собакою »			
<i>Б.1.3.2. Сигнали собаки: звуки та мова тіла собаки.</i>	Б.1.3.2. Комунікативні сигнали собаки: мова тіла, міміка та вокалізація. Таке формулювання є найбільш повним і відповідає сучасним знанням.		Враховано	
<i>Б.1.3.3. Небезпечні ситуації, які можуть виникнути під час занять із каністерапевтом</i>	Б.1.3.3. Ризики та заходи безпеки під час проведення каністерапевтичних занять. Таке формулювання є некоректним, оскільки виходить, ніби небезпечні ситуації виникають через каністерапевта .		Враховано	
<i>Б.1.3.4. Правила підтримки хорошого самопочуття собаки під час заняття.</i>	Б.1.3.4. Принципи забезпечення добробуту собаки під час проведення каністерапевтичних занять. Поняття « добробут » охоплює фізичний стан, психоемоційний стан, комфорт, відсутність стресу, достатній відпочинок та інші аспекти благополуччя тварини.		Враховано	
<i>Б.1.У.4. Проводити заняття з каністерапії з належним комфортом для собаки.</i>	Забезпечувати добробут собаки під час проведення каністерапевтичних занять. Поняття «комфорт» є надто побутовим і не використовується у нормативних документах.		Враховано	

Б.1.К.2. За допомогою мови тіла собаки та поданих сигналів налагоджувати співпрацю з терапевтичною метою.	Б.1.К.2. Розпізнавати комунікативні сигнали собаки та вибудовувати взаємодію з нею відповідно до цілей каністерапевтичного заняття. Некоректно		Враховано	
Б.1.К.4. Забезпечувати доброзичливі умови для собаки під час заняття.	Б.1.К.4. Забезпечувати добробут і безпеку собаки під час проведення каністерапевтичних занять. Формулювання є невдалим, оскільки «доброзичливі» характеризує ставлення людини, а не умови.		Враховано	
Б.1.К.5. За допомогою проявів фізичного і психологічного станів собаки формувати зміст заняття та створювати належні умови	Б.1.К.5. Оцінювати фізичний, психоемоційний та поведінковий стан собаки й відповідно адаптувати зміст каністерапевтичного заняття та умови його проведення. Каністерапевт не використовує стан собаки як інструмент, а оцінює або враховує його.		Враховано	
Б.2.3.3. Техніки позитивного підкріплення, корекції та купіювання небажаної поведінки.	Б.2.3.3. Техніки позитивного підкріплення, корекції та попередження небажаної поведінки. Слово купіювання в кінології та професійному навчанні собак вживають дуже рідко		Враховано	
Г1.3.1. Основи психодіагностики та класифікації порушень розвитку або	Г1.3.1. Основи оцінювання фізичного, психоемоційного та поведінкового стану собаки. Термін «психодіагностика» не застосовується щодо собак і належить до сфери психологічного		Враховано	

функціональних станів собаки.	оцінювання людини. Крім того, каністерапевт не здійснює діагностику чи класифікацію порушень розвитку собаки.			
Д4.33. Різноманітні методики каністерапії та їхню відповідність різним потребам клієнтів.	Будь ласка, зверніть увагу, що в тексті професійного стандарту неодноразово використовуються терміни «методи» та «методики» без належного розмежування, а в окремих випадках — у некоректному значенні.		Враховано	
Д5.32. Особливості спілкування з людьми з різними потребами і станами (діти, люди з інвалідністю, психоемоційні порушення).	Особливості професійної комунікації з особами різного віку, з різними потребами, функціональними можливостями та станами здоров'я. У професійному стандарті не бажано перелічувати окремі діагнози, стани чи категорії отримувачів послуг, оскільки такий підхід є надто вузьким і не забезпечує універсальності документа.		Враховано	
Ж1.32. Типові діагнози і стани, з якими можуть працювати каністерапевти (аутизм, ДЦП, тривожні розлади, ПТСР тощо).	Ж1.32. Особливості надання послуг особам різного віку з різними індивідуальними потребами, функціональними можливостями та станами здоров'я. Як розуміти поняття типові??? Недопустимо перелічувати окремі діагнози чи стани, оскільки професійний стандарт має бути універсальним і не повинен класифікувати отримувачів послуг за діагнозами		Враховано	

ЖЗ.К1. Вести фахову комунікацію з членами реабілітаційної команди щодо обраних методів.	ЖЗ.К1. Вести фахову комунікацію з членами міждисциплінарної команди щодо обраних методів. Чому тільки реабілітаційної?		Враховано	
ЖЗ.К2. Пояснювати клієнтам і родичам або представникам особливості обраної терапевтичної стратегії.	ЖЗ.К2. Пояснювати клієнтам, їхнім родичам або законним представникам особливості індивідуального плану каністерапевтичної роботи Формулювання «терапевтична стратегія» потребує уточнення, оскільки в професійному стандарті каністерапевта цей термін є неоднозначним і не відображає конкретного змісту професійної діяльності. Доцільно використовувати більш чіткі поняття, зокрема «індивідуальний план каністерапевтичної роботи»		Враховано	
Ж4. Здатність обґрунтовано пояснювати вибір методів клієнту, його родичам або представникам та іншим членам реабілітаційної команди.	Ж4. Здатність обґрунтовано пояснювати вибір методів клієнту, його родичам або представникам та іншим членам міждисциплінарної команди		Враховано	
32.36. Етичні принципи використання собак у терапії (у т.ч. обмеження навантаження, перерви,	Етичні принципи залучення собак у терапії (у т.ч. обмеження навантаження, перерви, право собаки на відпочинок).		Враховано	

<i>право собаки на відпочинок).</i>	Замінити словосполучення «використання собак у терапії» на «залучення собак» Термін «використання» не відповідає сучасним етичним принципам роботи з тваринами, оскільки розглядає собаку як засіб. Натомість поняття «залучення» або «участь» підкреслюють повагу до добробуту собаки, її потреб та ролі як партнера у каністерапевтичному процесі.			
<i>32.U1. Перевіряти фізичний стан собаки перед початком заняття (температура, чистота шерсті, поведінкові зміни тощо).</i>	Перевіряти стан здоров'я, санітарно-гігієнічний стан та готовність собаки до участі в каністерапевтичному занятті. Узагальнити		Враховано	
<i>33.33. Особливості формулювання завдань для різних типів клієнтів (вікових, діагностичних, психоемоційних, фізичних).</i>	Особливості формулювання завдань з урахуванням віку, індивідуальних потреб, функціональних можливостей та психоемоційного стану клієнта. Формулювання некоректне — словосполучення « діагностичні типи клієнтів ». Діагноз не є типом клієнта, тому така конструкція не відповідає ні медичній, ні педагогічній термінології.		Враховано	
<i>Л2.U1. Вивчати та аналізувати нові методики, технології, практики у сфері каністерапії.</i>	Л2.U1. Вивчати, аналізувати та критично оцінювати сучасні підходи, методики, технології та практики у сфері каністерапії. Л2.U2. Впроваджувати у професійну діяльність сучасні науково обґрунтовані методики, технології		Враховано	

<i>Л2.У2. Експериментувати з впровадженням нових методів у власну діяльність.</i>	та практики каністерапії відповідно до потреб отримувачів послуг Доцільно уніфікувати використання термінів «метод» і «методика» у тексті професійного стандарту відповідно до їхнього змісту. Крім того, словосполучення «експериментувати з впровадженням нових методів» є недоречним для нормативного документа, оскільки професійна діяльність каністерапевта має ґрунтуватися на науково обґрунтованих, апробованих і безпечних підходах, а не на експериментуванні.			
<i>Повна професійна кваліфікація — «Каністерапевт» (фахівець соціальної, психологічної, педагогічної або реабілітаційної сфери + кінолог фахівець із супроводу собаки) Часткова професійна кваліфікація І — «Асистент каністерапевта (фахівець соціальної, психологічної, педагогічної або реабілітаційної сфери)».</i>	Тоді одна часткова кваліфікація буде орієнтована на фахівців, які працюють із людьми, а інша — на тих, хто відповідає за підготовку, супровід і добробут собаки. Обидві можуть працювати в каністерапевтичній команді, але лише каністерапевт, який має повну професійну кваліфікацію, проводить заняття самостійно. На нашу думку, саме така модель найкраще відображає реальну практику каністерапії і водночас дозволяє готувати спеціалістів різного профілю в межах одного професійного стандарту.		Не враховано	Це мають бути різні професійні стандарти

Часткова професійна кваліфікація 2 — «Асистент каністерапевта (кінолог фахівець із супроводу собаки)».				
I. Назва професійного стандарту: Каністерапевт.	На наш погляд дане визначення не може бути застосовано на рівні стандартів, оскільки воно звужує сферу роботи фахівців тільки до процесу «терапії». За визначенням міжнародних організацій, які є авторитетними в галузі людино-тваринної взаємодії, Терапія із залученням тварин (англ. Animal Assisted Therapy (AAT)) є одним з видів Інтервенцій із залученням тварин (англ. Animal Assisted Intervention (AAI)), наприклад, таке визначення надано в Білій Книзі Міжнародної Асоціації Організацій Людино-Тваринної Взаємодії IAHaIO / https://iahaio.org/wp/wp-content/uploads/2021/01/iahaio-white-paper-2018-english.pdf /. Також сучасне бачення даного напрямку галузі людино-тваринної взаємодії надано в дослідженні Recommendations for uniform terminology in animal-assisted services (AAS) / https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/hai.2024.0003?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAAR2B2SOt_6gJrhTr2wGLKpchSte4oT9PnmAMGvJz44pC95FnF_VSWdN5-jk_aem_hzlZZKExSWwSs8fkLejDNg /. 3а	Костянтин Скальський, директор ГО Helping Dogs Network, голова правління ГС «Платформа розвитку людино-тваринної взаємодії та соціальної інклюзії». konstantinskalsky@ukr.net	Не враховано	Професійний стандарт розроблено на основі узагальнення європейського досвіду, зокрема Республіки Польща та Литви, де є професійні стандарти і відповідно професія каністерапевта. Згідно пропозиції

	визначенням, наданим в даному дослідженні, ця сфера діяльності має назву «Послуги із залученням тварин» (Animal Assisted Services (AAS)), серед яких виділяються наступні види: «Терапевтичне втручання із залученням тварин» (AATx), «Навчання із залученням тварин» (AAE), Програми підтримки з залученням тварин (AASP). Фахівці, які здійснюють послуги ((AAS), (AAE), (AASP), згідно з баченням дослідників ІАНАІО розділяються на Професіоналів (AATx-P), Парапрофесіоналів (AATx-PP), Волонтерів для всіх напрямків (AATx-V, AAE-V, AASP-V). Враховуючи викладене вище, розроблення професійного стандарту, що охоплює виключно терапевтичні інтервенції із залученням собак («каністерапію»), видається концептуально необґрунтованим. Такий підхід не враховує сучасну міжнародну класифікацію різних видів інтервенцій за участю тварин, яка охоплює не лише терапевтичні, а й освітні, соціальні, підтримувальні та інші види інтервенцій. Крім того, це створює ризик ототожнення всіх видів інтервенцій із залученням собак з терапевтичними втручаннями (що, наразі, вже стало проблемою даної сфери в Україні), що не відповідає їх змісту та може призвести до неправильного тлумачення професійної діяльності фахівців, які працюють в даній сфері. У зв'язку з цим доцільно розглянути			про перелік напрямів у галузі людино-тваринної взаємодії, зокрема «Послуги із залучення м тварин» (Animal Assisted Services (AAS)), серед яких виділяються наступні види: «Терапевтичне втручання із залучення м тварин» (AATx), «Навчання
--	--	--	--	---

	можливість розроблення професійного стандарту для ширшої професійної діяльності, наприклад «Фахівець з інтервенцій за участю тварин», із виокремленням відповідних спеціалізацій або трудових функцій. Застосування терміну «терапія» як назви професійної діяльності, в даному випадку є недоцільним, оскільки цей термін традиційно використовується для позначення медичних втручань і може створювати хибне уявлення про медичний характер професії. Крім того, використання цього терміна може призвести до його необґрунтованого поширення на всі види інтервенцій із залученням собак, хоча значна частина таких інтервенцій не є терапевтичними за своєю суттю. Нагадаємо: <u>Терапія</u> визначається як послідовність дій (інтервенцій), спрямованих на покращення стану здоров'я, зменшення симптомів або відновлення функціонування (визначення National Cancer Institute / Cambridge Dictionary). Терапія здійснюється фахівцем (командою фахівців, або мультидисциплінарною командою), який (яка/які) має компетенцію здійснювати терапію (компетенцію, яка підтверджена відповідним дипломом / ліцензією). В нашому випадку надавачі послуг із залученням тварин долучаються до роботи мультидисциплінарної			із залученням тварин» (AAE), Програми підтримки з залученням тварин (AASP). Фахівці, які здійснюють послуги ((AAS), (AAE), (AASP) – це можуть бути розроблені окремі професійні стандарти.
--	--	--	--	---

	команди для здійснення інтервенцій в межах <u>терапевтичного процесу</u>. Відповідно до сучасних міжнародних підходів (наприклад: WHO, Cochrane Rehabilitation, Rehabilitation in health systems https://www.who.int/publications/i/item/9789241515986), терапевтичний процес є структурованим циклом, що включає оцінювання потреб, постановку цілей, планування і реалізацію інтервенцій, моніторинг та оцінку результатів. Саме наявність такого терапевтичного процесу відрізняє терапію від окремих заходів або інтервенцій, які не передбачають повного клінічного циклу.			
<i>1. Мета діяльності за професією: Забезпечення соціально-психологічної реабілітації людини та функціонування її організму задля полегшення негараздів, спричинених хворобами та розладами здоров'я, за участі собаки (собак), спеціально навченої(их) для такої діяльності.</i>	На наш погляд дане визначення не є коректним, оскільки: А) Мова йде про мету (а мета - це усвідомлений образ бажаного результату діяльності, на досягнення якого спрямовані дії). Тому, вочевидь, фахівець не може мати метою «забезпечення» соціально-психологічної реабілітації (згідно з Законом України «Про реабілітацію в сфері охорони здоров'я», абілітацію/реабілітацію забезпечує не окремий фахівець, а комплекс заходів і мультидисциплінарна команда /цитата: «реабілітаційна допомога у сфері охорони		Враховано	

	здоров'я (далі - реабілітаційна допомога) - діяльність фахівців з реабілітації у сфері охорони здоров'я, що передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію функціонування осіб, які зазнають або можуть зазнати обмеження повсякденного функціонування у їхньому середовищі/ / https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text /. Тому фахівець може здійснювати діяльність в даному напрямку, сприяти тощо, але не «забезпечувати». Б) Метою діяльності фахівця є не тільки соціальна і психологічна, але і фізична абілітація/реабілітація, а також втручання з тваринами можуть мати педагогічні, виховні, освітні цілі або цілі надання кризової допомоги. В) Оскільки мова йде про мету, незрозуміло навіщо давати конкретне визначення «спеціально навченої(их) для такої діяльності» щодо тварин, які залучаються. Мета описує загальний результат (в даному випадку результат терапевтичної інтервенції із залученням тварини є покращення стану людини, оволодіння навичками (навчання) або емоційна підтримка (кризова підтримка). Акцент на «спеціальне навчання» тварини тут недоречний. З нашої точки зору, тут можна було б використати наступне визначення щодо мети			
--	--	--	--	--

	діяльності фахівця, який здійснює інтервенції: Мета діяльності за професією — сприяння підвищенню якості життя людини, покращенню її функціонального стану, соціальній, психологічній та фізичній абілітації і реабілітації, а також навчанню шляхом застосування інтервенцій із залученням собак.			
пункт "7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи. - диплом бакалавра або диплом магістра (спеціаліста) за спеціальностями I 10 «Соціальна робота та консультування», С4 «Психологія», А6 «Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)», І7 «Терапія та реабілітація (за спеціалізаціями)» або/та прирівняної до них спеціальності відповідно до наказів МОН України (в	На наш погляд даний перелік не є коректним, оскільки: А) Незрозуміло чому фахівцем, який здійснює інтервенції із залученням тварин, має бути представник саме цих спеціальностей. Фактично, на даний момент, таку діяльність здійснюють волонтери (успішно в багатьох випадках), які не обов'язково мають освіту в перелічених вище сферах, але також спеціалізуються на роботі з людьми. Б) З аналізу Проєкту професійного стандарту випливає, що право вважатися особою, яка має професійну кваліфікацію «Каністерапевт», виникає виключно після успішного проходження оцінювання в акредитованому кваліфікаційному центрі та отримання відповідного сертифіката. Таке формулювання викликає низку запитань: По-перше, Проєкт не визначає принципів, критеріїв та механізмів оцінювання професійної		Враховано частково	

тому числі випускники міждисциплінарних міжгалузевих освітніх програм); - сертифікат про присвоєння/підтвердження та визнання професійної кваліфікації «Каністерапевт» Кваліфікаційним центром, акредитованим Національним агентством кваліфікацій відповідно до професійного стандарту «Каністерапевт»; - сертифікат про навчання з кінології та каністерапії в державному закладі або громадській організації кінологічного напрямку."	кваліфікації, що унеможлиблює оцінку об'єктивності та прозорості відповідної процедури. По-друге, запропонований підхід створює враження, що сертифікація виконує не лише функцію підтвердження професійної кваліфікації, а й фактично стає елементом допуску до професійної діяльності. Із тексту Проекту випливає, що проходження навчання, набуття практичного досвіду, отримання документів про освіту, сертифікатів професійних або громадських організацій чи проходження спеціалізованого навчання за кордоном самі по собі не є достатніми для підтвердження професійної кваліфікації, а лише надають можливість пройти оцінювання у кваліфікаційному центрі. За відсутності належного нормативного обґрунтування та чіткого визначення статусу такої сертифікації зазначений підхід може бути сприйнятий як запровадження дозвільного механізму доступу до професії, що потребує додаткового правового обґрунтування. В) В наведених вище документах міжнародних організацій, які є авторитетними в галузі людино-тваринної взаємодії, немає згадок про те, що <u>виключно кінологи</u> можуть бути спеціалістами, які долучають собак до взаємодії. В тексті стандарту, який надано для обговорення, не			
---	---	--	--	--

	зрозуміло яке саме значення терміну «кінолог» мається на увазі. Слід розрізняти декілька значень терміну «кінолог»: Кінолог-науковець – це фахівець, який досліджує поведінку, фізіологію, генетику, тренувальні методики та етичні аспекти взаємодії з собаками, забезпечуючи наукову основу для практичної кінології. Кінолог-практик – це фахівець, який займається професійною підготовкою, тренуванням та оцінюванням собак, а також контролем їхньої поведінки та придатності до конкретних видів діяльності. (В англomовних джерелах найчастіше – dog trainer) Кінолог-практик розробляє методики підготовки (навчання і тренування) собак для різних сфер: службова робота (поліція, армія, рятувальні підрозділи), терапевтичні програми (соціальні інтервенції), спортивні дисципліни. Також він проводить діагностику та оцінку психофізичного стану собаки, слідкує за дотриманням етичних стандартів та норм благополуччя тварини. Кінолог-інструктор – це фахівець який окрім тренування собак і роботи з собакою є інструктором (тренером) людини. Для цього, окрім вміння тренувати, оцінювати та контролювати поведінку собак, інструктор			
--	--	--	--	--

	потребує знання з педагогіки, методики викладання, основ педагогічної психології та ін. В Національному Класифікаторі Професій України ДК 003:2010 присутні професії: 6129 Кінолог, 2211.2 Експерт-кінолог, 5169 Рятувальник-кінолог. Окремо: 3213 Інструктор службового собаківництва. В Україні широко використовується термін «кінолог» для різних видів діяльності з собакою, в той час як, наприклад, в США термін «Synologist» використовується відносно рідко. Частіше використовують: Dog trainer – тренер собак (може перекладатися як «тренер / інструктор з підготовки собак» або «практичний кінолог»), Dog handler – хендлер / провідник собаки (той, хто керує собакою під час роботи). Для спеціальних робіт використовуються інші назви. Наприклад поліцейський кінолог – K9 officer (Офіцер підрозділу K9). На наш погляд (хоча це питання виходить за межі предмета цього документа), доцільно звернути увагу на термінологічну проблему використання поняття «кінолог». В сучасній міжнародній професійній практиці цей термін не використовується як універсальне позначення всіх фахівців, які працюють із собаками. Натомість застосовуються назви професій, що відображають конкретний вид професійної діяльності та			
--	---	--	--	--

	компетентність фахівця (наприклад, інструктор, тренер, хендлер, спеціаліст із поведінки собак, фахівець із інтервенцій за участю собак тощо). Використання терміну «кінолог» як узагальнюючої назви для всіх таких професій не відповідає сучасному підходу до професійної класифікації та не забезпечує належного розмежування професійних компетентностей. Враховуючи викладене вище, виникає питання до розробників: Який саме фахівець, в їхньому розумінні є «кінологом», який може отримати кваліфікацію «каністерапевт»? <u>Зауваження.</u> Доцільніше визначити у професійному стандарті перелік знань, умінь, навичок і компетентностей, необхідних фахівцю для безпечного та ефективного залучення собаки, ніж встановлювати вимогу щодо належності до певної категорії, як, наприклад: "кінолог" або "психолог" або "спеціальний педагог". Сам по собі термін «кінолог» не має єдиного нормативно визначеного змісту та не характеризує конкретний обсяг професійних компетентностей, необхідних для здійснення інтервенцій за участю собак. Крім того, незрозумілими є підстави для обмеження переліку суб'єктів, які можуть забезпечувати підготовку в сфері кінології (нагадаємо, що "сертифікат про навчання з кінології та каністерапії в державному закладі			
--	--	--	--	--

	або громадській організації кінологічного напрямку" є однією з умов в Проєкті стандарту). Організації, які можуть видати такий "сертифікат", в даному Проєкті є виключно державними закладами освіти або громадськими організаціями кінологічного спрямування. Проєкт не містить обґрунтування саме такого обмеження та не пояснює, чому інші суб'єкти освітньої діяльності, навчальні центри, професійні об'єднання чи міжнародні організації, які мають відповідний кадровий потенціал і навчальні програми не можуть здійснювати таку підготовку. За відсутності нормативного обґрунтування така вимога виглядає необґрунтованою та може безпідставно обмежувати можливість здобуття необхідних професійних компетентностей.			
<i>А. А2. Здатність забезпечити безпечні, комфортні та етичні умови для проведення сеансів каністерапії для клієнтів і собак</i>	<u>Зауваження:</u> звуження функції фахівця, оскільки діяльність не може бути обмежена тільки терапевтичними інтервенціями.		Не враховано	В інших трудових функціях конкретизована діяльність фахівця
<i>А2.31. Основи етики професійної діяльності у сфері терапії за участі собак (анімал-асистована</i>	<u>Зауваження:</u> «освітніх та соціальних програмах» - це не обов'язково сфери, де застосовуються терапевтичні інтервенції. На наш погляд, застосування терміну <u>«використання»</u> щодо		Враховано	

терапія). <i>A2.32. Нормативноправові акти, що регламентують використання собак у реабілітаційних, освітніх та соціальних програмах.</i>	собак, які залучаються до професійної діяльності, не відповідає сучасним підходам до забезпечення благополуччя тварин. Таке формулювання акцентує увагу на інструментальній функції собаки, тоді як сучасні концепції тварину як активного учасника взаємодії, благополуччя, мотивація та поведінкові потреби якого є невід'ємною складовою професійного процесу.			
<i>A1.U5. Реагувати на надзвичайні ситуації (алергія, укуси...).</i>	<u>Зауваження.</u> В разі проведення терапевтичних інтервенцій питання можливості залучення собаки до роботи повинно визначатися на етапі оцінювання клієнта (пацієнта) та планування терапевтичного процесу мультидисциплінарною командою з урахуванням наявних протипоказань, зокрема алергічних реакцій. Тому алергія не повинна розглядатися як типова надзвичайна ситуація, на яку каністерапевт має реагувати під час проведення інтервенції. Водночас професійний стандарт має чітко визначати межі компетентності каністерапевта у випадку виникнення невідкладних або непередбачуваних станів, а також його обов'язок негайно повідомити відповідного фахівця та діяти відповідно до встановлених протоколів безпеки.		Враховано	
<i>A2.B1. Самостійна відповідальність за фізичне й психоемоційне</i>	<u>Зауваження.</u> Якщо «каністерапевт» не є фахівцем з реабілітації у розумінні Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», а виконує інтервенції у складі мультидисциплінарної		Враховано частково	Цей результат навчання передбачає

<i>благополуччя як клієнта, так і собаки.</i>	команди, він не може нести самостійну відповідальність за фізичне та психоемоційне благополуччя клієнта. Така відповідальність виходить за межі його професійної компетенції та належить до повноважень відповідних профільних фахівців, які здійснюють клінічне оцінювання, визначають цілі та координують терапевтичний (реабілітаційний) процес. Фахівець, який здійснює інтервенцію, несе відповідальність у межах власної професійної компетентності, зокрема за належне виконання інтервенції, дотримання вимог безпеки, благополуччя собаки та інформування команди про обставини, що можуть вплинути на безпеку або ефективність втручання.			необхідність уваги і спостереження за учасниками інтервенції
<i>A3.33. Етичні стандарти професійної діяльності в галузі зоотерапії</i>	<u>Зауваження:</u> Було б цікаво отримати від авторів стандарту посилання саме на «Етичні стандарти професійної діяльності в галузі зоотерапії». Щодо терміну «зоотерапія» по суті, такі ж самі зауваження, як і до «каністерапії».		Враховано	
<i>A3.K3. Попереджати конфлікти та працювати згідно етичного кодексу каністерапевта.</i>	<u>Зауваження:</u> Було б цікаво отримати від авторів стандарту також посилання саме на «Етичний кодекс каністерапевта».		Не враховано	Етичний кодекс розробляється вже на існуючу професію
<i>A4.K2. Взаємодіяти з міждисциплінарною командою для узгодження</i>	<u>Зауваження.</u> Формулювання є методологічно некоректним. В рамках терапевтичного процесу цілі реабілітації та методи їх досягнення		Бувають випадки, коли	

<i>спільних цілей і методів реабілітації.</i>	визначаються мультидисциплінарною (реабілітаційною) командою, а не окремим фахівцем із подальшим їх «узгодженням». Каністерапевт (хендлер із собакою) виконує інтервенції як член мультидисциплінарної команди відповідно до індивідуального реабілітаційного плану. Інтервенції повинні бути спрямовані на досягнення визначених терапевтичних цілей, а їх ефективність підлягає систематичному моніторингу та оцінці із внесенням, за потреби, змін до плану втручання. Такий підхід відповідає сучасній міжнародній моделі реабілітації, відповідно до якої терапевтичний процес є циклічним та включає оцінювання, визначення цілей, планування втручань, їх реалізацію, моніторинг результатів і корекцію індивідуального плану реабілітації (WHO, 2017; Negrini et al., 2022; Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я»). Недоліки запропонованого Проєкту є численними. Аналіз навіть перших фрагментів тексту свідчить про наявність системних концептуальних, термінологічних та нормативних неузгодженостей, які потребують комплексного перегляду документа, починаючи з його назви. З огляду на це не вбачається доцільним детально аналізувати кожне положення Проєкту, оскільки наведені приклади, на наш погляд		каністерапевти мають терапевтичні візити до закладів охорони здоров'я і не завжди є членами міждисциплінарної команди	
--	---	--	--	--

	достатньо ілюструють необхідність його суттєвого доопрацювання.			
	«Документ “Проект професійного стандарту “Каністерапевт”, розроблений Уманським національним університетом та поданий для громадського обговорення в поточній редакції не забезпечує належної концептуальної, термінологічної та нормативної узгодженості із сучасними вимогами до фахівця в сфері інтервенцій за участю тварин (собак) та потребує комплексного доопрацювання».		Враховано	
	Я керівник та каністерапевт центру каністерапії DOCADOG м. Рівне, а також працюю реабілітологом у закладі дошкільної освіти для дітей з ООП «Центр Пагінець» м. Рівне та маю практичний досвід роботи з дітьми більше 30 років. У своїй практичній діяльності використовую сучасні підходи до реабілітації та розвитку дітей, приділяючи значну увагу методам, що базуються на людино-тваринній взаємодії, активно впроваджуючи каністерапію в реабілітаційний процес. Особливий професійний інтерес для мене становить каністерапія як ефективний інструмент психоемоційної підтримки, соціалізації, розвитку комунікативних навичок, моторики та пізнавальної діяльності дітей. Я з 2011 року	Тетяна Ковальчук 289038@qmail.com	Враховано	

	активно працюю над цим напрямом, впроваджуючи його у професійну діяльність та зацікавлена у розвитку каністерапії в Україні на науково обґрунтованих і професійних засадах. Вважаю розроблення професійного стандарту каністерапевта важливим кроком для формування єдиних вимог до компетентностей фахівців, забезпечення якості послуг, безпеки учасників терапевтичного процесу та належного добробуту собак-терапевтів. Маю бажання долучитися до обговорення та розроблення професійного стандарту, поділитися власним практичним досвідом роботи з дітьми та баченням розвитку каністерапії, як складової реабілітаційної, освітньої та психосоціальної допомоги.			
	Шановні представники розробки професійного стандарту! Висловлюю свою зацікавленість у долученні до роботи з розробки професійного стандарту «Каністерапевт». Маю практичний у сфері каністерапії, психологічної підтримки рятувальників та роботи із собаками. Вважаю, що формування професійного стандарту є важливим кроком для	<i>Юлія Сечейко</i> se4eyko.j@gmail.com		

	впровадження єдиних вимог до компетентностей фахівців, забезпечення якості послуг та розвитку каністерапії в Україні. Готова брати участь у діяльності робочої групи, надавати пропозиції щодо визначення трудових функцій, професійних компетентностей, вимог до освіти та практичної підготовки каністерапевтів, а також ділитися власним практичним досвідом. Прошу розглянути можливість включення мене до складу робочої групи або залучення до експертного обговорення проєкту професійного стандарту.			
	каністерапевт центру каністерапії «DosaDog», членкиня громадської організації «Людина – Тварина: Взаємодії» «DosaDog», маю понад 10 років практичного досвіду роботи у сфері каністерапії. З великим зацікавленням ознайомила з інформацією щодо розроблення проєкту професійного стандарту «Каністерапевт». Вважаю створення такого стандарту важливим кроком для розвитку професії, забезпечення якості послуг та належного професійного визнання каністерапевтів в Україні.	Олена Бондарчук docadog2024@gmail.com	Враховано	

	Я та наша команда із задоволенням долучимося до роботи над розробленням проєкту професійного стандарту, надамо свої пропозиції, практичний досвід та експертне бачення щодо змісту майбутнього стандарту.			
	Всі, особливо некоректно сформульована мета, не враховуються абсолютно міжнародні стандарти та практики. А якщо фахівець працюватиме з іншими видами домашніх тварин - кожного разу новий стандарт має бути? Він не враховує абсолютно практичну роботу і управління ризиками при залученні собак, не відповідає міжнародним стандартам. Потрібно доопрацювати щодо врахування усіх міжнародних стандартів ІАНАІО та особливостей роботи різних сфер людино-тваринної взаємодії	Гошовська Антоніна, tonya160383@gmail.com 0975300538 Громадська організація «Школа каністерапії»	На сьогодні вже затверджені й професійний стандарт «Іпотерапевт», відповідно для фахівців, які працюють з іншими видами тварин — доцільно розробляти відповідні професійні стандарти	
	Є фахівці з каністерапії в Україні, асоціація каністерапевтів, спільнота каністерапевтів. Спільна робота з міжнародними фахівцями та є навчання. Фахівці, що вже багато років працюють в сфері каністерапії і просувають на державний	Адаменко Олена Андріївна, avigeja@ukr.net	Враховано частково	

	рівень не один рік у співпраці з міжнародною спільнотою. Питання, чому разом не робити одну справу, чому окремо?Багато питань... Відповідність залучення собаки до білої книги взаємного добробуту. Інтерес та воля собаки у взаємодії. Зібрати повний склад фахівців каністерапевтів, які протягом років працюють в сфері каністерапії під супроводом міжнародних фахівців, мають навчання та роки практики	ГО «Твій шлях», ФОП		
	Рекомендації до Розділу V. Опис трудових функцій, особливо щодо Трудової функції Ж5 (Здатність використовувати діагностичні методики, тести, опитувальники, щоденники спостережень для визначення потреб клієнта. Пропозиція полягає в тому, що слід у пункті Ж5.31 (Основи психолого-педагогічної, медичної та соціальної діагностики у сфері реабілітації) додати обов'язкове знання критеріїв перенаправлення клієнта до вузькопрофільних спеціалістів (психіатра, невролога, психотерапевта), якщо виявлені симптоми виходять за межі компетенції каністерапевта.	Пилипенко Лілія Віталіївна liliiahodii@gmail.com Львівський державний університет безпеки життєдіяльності	Враховано	

	Також, можливо, доцільно доповнити критерій Ж5.В1 «Відповідальність за правильне застосування методик у межах власної професійної компетенції» таким положенням: Ж5.В1. «Застосування методик здійснюється виключно в межах професійних компетентностей, визначених базовою вищою освітою, професійною кваліфікацією та чинним законодавством України». Таке уточнення дозволить чітко визначити межі професійної компетентності кінстерапевта та запобігатиме виходу фахівця за рамки своєї кваліфікації.			
Назва та зміст функції Б Формування поведінки собаки та проведення дресирування собаки. Контроль психологічного та фізичного стану собаки. «...проведення дресирування собаки...»	«... формування навичок та соціалізація собаки виключно методами позитивного підкріплення (Positive Reinforcement Training)»/ Термін «дресирування» є застаріли і допускає механічний тиск. Собака-терапевт має працювати на довірі та внутрішній мотивації. Використання суоврих нашийників, ЕШО чи залякування має бути прямо заборонено стандартом.	Мисяк Людмили Іванівни Кваліфікація: психолог (спеціальність 053 «Психологія»), сертифікований кіннологзаводчик Кінологічно і Спілки України	Враховано	
Компетентності функції Б (в частині оцінки емоційного стану). «...контроль психологічного стану собаки...»	«оцінка психоемоційного стану тварини із застосуванням знань про сигнали примирення (Calming Signals) та шкали стресу собак. Здатність миттєво диференціювати ознаки втоми тварини...». У стані гострої сесії (наприклад, пропрацювання травми ветерана) психолог може пропустити		Враховано	

	мікросигнали стресу собаки. Чітке знання сигналів примирення (облизування, позіхання) є запорукою безпеки пацієнта та профілактикою агресії тварини.	(КСУ), випускник базового курсу		
<i>Професійні знання та вміння (в частині фізичного стану). «...контроль фізичного стану собаки...»</i>	«...контроль та забезпечення екологічного навантаження на тварину. Встановлення лімітів робочого часу: тривалість активної взаємодії – до 45 хвилин; кількість сесій на день – не більше 3-х обов’язковим відпочинком від 60 хв. У ізольованій зоні». Каністерапія виснажує нервову собаку сильніше за фізичні навантаження. Без чітких часових лімітів у стандарті виникає ризик експлуатації тварин, що призведе до швидкого вигорання та втрати терапевтичних якостей.	«Каністерап евт» Школи соціальної кінології та хендлінгу, консультант у Позитивній психотерапії, керівник Центру каністерапії	Враховано	
<i>Організаційні умови реалізації (розподіл ролей). Поняття каністерапевта як єдиного виконавця.</i>	«...Допускається реалізація функції Б мультидисциплінарною командою, де каністерапевт-психолог відповідає за ментальний стан пацієнта, а сертифікований кінолог-хендлер супроводжує собаку і контролює її стан під час сесії...». Наявність вищої психологічної освіти не гарантує глибоких навичок управління собакою у кризових ситуаціях. Розділення ролей (Психолог+Кінолог з собакою) розширить ринок і забезпечить максимальну професійність послуги.	«Альфа-Зграя» м. Миргород. Контактний телефон: 0669371418 E-mail: mysyak lyudmila@ukr.net	Враховано	

Надіслати проєкт стандарту на електронну пошту <i>iren.ishchenko@gmail.com</i>	Надіслано проєкт стандарту на особисту пошту учасника обговорення	НСЗУ Ищенко-Валіулліна Ірина, <i>iren.ishchenko@gmail.com</i>	Враховано	
	Проект стандарту не відповідає. Обговорення з спеціалістами які давно працюють в практиці. Взяти до уваги інформацію від практикуючих спеціалістів.	Роздобудько Ігор Петрович, rozdobudkoiigor2@gmail.com Міжнародний благодійний фонд Місто Добра	Враховано частково	
	Положення дуже розпливчасто сформульовані Дуже багато зауважень. Майже всі пункти Функції стосовно роботи з собакою Незрозуміло куди прикріпити документ. В цій анкети висловити пропозиції неможливо Бажано такі документи приймати обмірковано, а не з подання обмеженої кількості осіб	Ярошук Олена Йосипівна, <i>odessa.bolerio@gmail.com</i>	Враховано частково	

		Кінологічний центр		
	Проект потребує кардинальних змін, не підтримую в поточній редакції Проект сирий, дуже багато обмежень по за професіями, немає відповідальності за ризики в процесі діяльності, ризики не визначено Вказано обмежений і не відповідаючий суті діяльності перелік професій - відсутні провідники, то що Проект має бути суттєво переопрацьовано з залученням широкого кола фахівців -практиків, сертифікованих за міжнародними стандартами Зробити повне переопрацьовання проекту	Сморгонська Тетяна Андріївна, tetiana.smorgonska@gmail.com	Враховано	
	Все потрібно доопрацювати Стандарт сирий Зроблено поспіхом Доопрацювати із залученням практикуючих каністерапевтів Проект не готовий	Попова Ельвіра Олександрівна, tomat16pl@gmail.com ГО Центр делікатної кінології «Каніс-клуб»	Враховано частково	
	Допрацювати всі положення Залежно від того, яким буде проєкт допрацьований	Вдовиченко Антоніна	Враховано частково	

	Проект потребує допрацювання за участю професійних спеціалістів дотичних до каністерапії	Володимирі вна, enot191110 @gmail.com КУ ОЦКРДІ «Відроджен ня» м. Чернігів Зав. Відділення психологічн ої реабілітації, клінічний психолог, каністерапе вт		
	Все, починаючи з термінології зі словом «терапія» Довго перераховувати. Потрібно залучити більше фахівців для обговорення. Розмежувати заходи з використанням собак, втручання для покращення емоційного стану та терапію з використанням собак.	Чумаченко Вікторія Вікторівна, donna.art.f @gmail.com ГО «Мобільна волонтерськ а група»	Враховано	

	На жаль, підтримую лише саму потребу в такому проєкті. Майже всі. Відсутні навіть принципи АІНАІО Проект сирий і не враховує ролі всіх учасників. Частина взагалі не згадується. Проект вимагає повної переробки. А не адаптації для наявного навчального ресурсу у відповідь на маркетинговий запит. Спробуйте залучити спільноту практикуючих спеціалістів, що мають кваліфікацію і в психології, і в педагогіці, і в кінології. Зазвичай, це і є фахівці з 2-3 дипломами про ВО + гарним досвідом, міжнародними сертифікатами та навчаннями. Проект вимагає повної переробки згідно світових стандартів впровадження каністерапії. Відчуття, що профільних спеціалістів практиків залучено не було взагалі.	Назаренко Наталя Михайлівна, evernata@gmail.com	Враховано частково	
	Підготовка та організація занять з собакою Налагодження співпраці з реабілітаційною командою Роль провідників собак Принципи фахової взаємодії з урахуванням особливостей та можливостей всіх учасників процесу Безпечність методів навчання собаки, комфорт для тварини Етика у сфері реабілітації та педагогіки з собаками	Сміян Наталя Петрівна , sm.natal010@gmail.com Хмельницький ЗДО	Враховано частково	

	Більше масштабності	<i>Анжела Марку, marciuanjela@gmail.com</i> Герцаївський ліцей 1	Враховано частково	
	Є необхідність доопрацювання всіх Необхідні два стандарти: - Фахівець з людино-тваринної взаємодії з залученням собак, - кінолог-асистент такого фахівця треба, щоб були теоретичний матеріал та практичні заняття потребує повного доопрацювання стандарт потребує отримання теоретичних знань та практичних вмінь, навичок, також відповідних екзаменів	<i>Талалаєва Олена Петрівна, elenapril2018@gmail.com</i> ГО «Молодіжний центр розвитку»	Враховано частково	